

Практичні аспекти планування закупівлі електричної енергії під час дії воєнного стану після прийняття Особливостей

В умовах масової атаки з боку РФ об'єктів енергетичної інфраструктури, що призвела до дефіциту потужності в енергосистемі України, та змін в законодавстві, націлених на стабілізацію ситуації у сфері постачання електричної енергії за вільними цінами, маємо сміливість сформулювати рекомендації щодо планування закупівлі електричної енергії.

Прийняттю постанови Кабінету Міністрів України від [12.10.2022 № 1178](#) «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України „Про публічні закупівлі“, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування» (далі — Постанова № 1178) передували прийняття постанови НКРЕКП від 27.09.2022 № 1221 про затвердження Методики визначення істотного коливання цін та встановлення граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчному ринку ([Про затвердження Методики визна... | від 27.09.2022 № 1221 \(rada.gov.ua\)](#)) та розгляд проекту постанови НКРЕКП щодо збільшення граничних цін на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку на 50 %.

Методика передбачає можливість подекадної зміни граничних цін на організованих сегментах оптового ринку електричної енергії (включаючи ринок «на добу наперед», далі — РДН) без обмежень відсотка коливань та без можливості отримання інформації суб'єктами ринку електричної енергії щодо зміни граничних цін за 20 днів до початку їх застосування.

Отже, цілком логічною і справедливою виглядає довгоочікувана норма в Особливостях щодо внесення змін до істотних умов договору про закупівлю.

Пункт 7 частини п'ятої статті 41 ЗУ «Про публічні закупівлі»	Пункт 19 Особливостей, затверджених Постановою № 1178
Істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків:	

<p>7) зміни встановленого згідно із законодавством органами державної статистики індексу споживчих цін, зміни курсу іноземної валюти, зміни біржових котирувань або показників Platts, ARGUS регульованих цін (тарифів) і нормативів, що застосовуються в договорі про закупівлю, у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни.</p>	<p>7) зміни встановленого згідно із законодавством органами державної статистики індексу споживчих цін, зміни курсу іноземної валюти, зміни біржових котирувань або показників Platts, ARGUS, регульованих цін (тарифів), нормативів, середньозважених цін на електроенергію на ринку «на добу наперед», що застосовуються в договорі про закупівлю, у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни.</p>
--	--

До складу ціни постачання електричної енергії (Цп) за «вільними цінами» входять:

ціна закупівлі електричної енергії (Ц);

вартість послуг постачальника (Впост);

тариф на послуги з передачі електричної енергії, затверджений НКРЕКП (Тосп);

тарифи на послуги з розподілу електричної енергії, затверджені НКРЕКП для об'єктів I та II класу напруги (Тоср) (можуть бути включені у вартість закупівлі електричної енергії за бажанням замовника).

Розглянемо можливі варіанти визначення очікуваної ціни постачання електричної енергії при плануванні закупівель без урахування послуг з розподілу електричної енергії.

	Згідно з чинними нормативними документами	Згідно з проєктами постанов НКРЕКП
Ціна закупівлі товару (індикативне значення — ціна купівлі-продажу електричної енергії на ринку «на добу наперед», грн за 1 кВт*год без ПДВ	3,53524 (показник РДН за жовтень 2022 року)	5,30286 (показник РДН за жовтень 2022 року + 50 %)
Вартість послуг постачальника та покриття вартості купівлі електричної енергії на інших сегментах ринку (відносно індикативного значення ціни закупівлі товару на РДН), грн за 1 кВт*год без ПДВ *	0,25	0,25

Тариф на послуги з передачі електричної енергії, грн за 1 кВт*год без ПДВ	0,34564	0,39785
ПДВ — 20 %	0,82618	1,19014
Усього ціна постачання електричної енергії, грн за 1 кВт*год з ПДВ	4,95706	7,14085

Прогнозований показник може бути уточнений шляхом надсилання запитів потенційним учасникам, з обов'язковим зазначенням індикативу — РДН за повний календарний місяць, що передує зверненню. Можете завантажити [примірний запит для потенційних учасників — постачальників електричної енергії](#).

У разі, якщо замовник не враховує в прогнозованій ціні закупівлі електричної енергії проекти постанов НКРЕКП щодо її зростання, то в тендерній документації доцільно зазначити можливість та прийнятний відсоток перевищення ціни тендерної пропозиції над очікуваною вартістю. До речі, на порталі RADNUK.COM.UA вже оприлюднено для вашого ознайомлення та завантаження:

[Приклад Тендерної документації \(електрична енергія з особливостями\);](#)

[Приклад Додатка 1 до тендерної документації \(кваліфікаційні критерії, вимоги статті 17 Закону та інші вимоги\) \(електрична енергія з особливостями\);](#)

[Приклад Додатка 2 до тендерної документації \(технічні вимоги до предмета закупівлі\) \(електрична енергія з особливостями\);](#)

[Приклад Додатка 3 до тендерної документації \(проект договору про закупівлю електричної енергії\).](#)

При плануванні закупівлі електричної енергії до кінця 2022 року та на 2023 рік рекомендуємо перш за все визначити умови, на яких постачальники електричної енергії гарантовано візьмуть участь у закупівлі / процедурі закупівлі.

З огляду на наявний проєкт постанови щодо збільшення ціни на ринку «на добу наперед» на 50 %, постачальники або не розглядають можливості укладення договорів за фіксованою ціною, або укладають контракти, від виконання яких можуть відмовитися після підвищення граничних цін, або закладають у ціну постачання максимальні ризики, що може призвести до значного завищення ціни закупівлі товару.

Найбільш економічно вигідним та прозорим при закупівлі електричної енергії вважаємо формульне ціноутворення. Застосування формули було можливим і при проведенні відкритих торгів за ЗУ «Про публічні закупівлі». Пункт 19 Особливостей, затверджених Постановою № 1178, дозволяє щомісячно визначати ціну постачання електричної енергії з урахуванням коливання ціни на ринку «на добу наперед» та зміни регульованих тарифів **у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни**, у тому числі **детального опису визначення складових ціни постачання електричної енергії.**

Приклад

«...»

____. Загальна вартість цього Договору становить _____ грн, крім того, ПДВ — _____ грн, разом з ПДВ — _____ грн (_____ грн ____ коп.).
Ціна за 1 кВт*год електричної енергії визначається та змінюється відповідно до Додатка ____ до цього Договору.

Додаток __
до Договору про постачання / закупівлю
електричної енергії споживачу
№ _____ від _____ 20__р.

Порядок визначення та зміни ціни постачання електричної енергії

1. Ціна за одиницю Товару (Ц) визначається за підсумками розрахункового періоду (місяця) за такою формулою:
$$Ц = (К * Ц_a + Тосп + *Тоср + Впост) * 1,2, \text{ де:}$$

1,2 - урахування ПДВ (у разі, якщо Постачальник не є платником ПДВ, у формулі замість 1,2 зазначається 1);

C_a — ціна закупівлі одиниці Товару (актуальна) на день укладення Договору або останнього додаткового договору або угоди до цього Договору, грн за 1 кВт*год без ПДВ;
Тосп — ціна (тариф) послуг оператора системи передачі, яка встановлена Регулятором на відповідний розрахунковий період), грн за 1 кВт*год без ПДВ;

*Тоср — ціна (тариф) послуг оператора системи розподілу, яка встановлена Регулятором на відповідний розрахунковий період, грн за 1 кВт*год без ПДВ; (*зазначається у разі закупівлі електричної енергії з розподілом);

Впост — вартість послуг Постачальника, що включає усі витрати Постачальника, які необхідні для виконання Постачальником умов цього Договору, Впост становить _____ грн за 1 кВт*год без ПДВ та не змінюється протягом усього строку дії Договору;

К — коефіцієнт коливання ціни закупівлі одиниці Товару, який на момент укладення

Договору становить 1 (один) і визначається за формулою:

$K = \text{Цпсз} / \text{Ц0сз}$, де:

Цпсз – поточна середньозважена ціна купівлі-продажу електричної енергії за результатами торгів на ринку «на добу наперед» за розрахунковий період — календарний місяць, грн за 1 кВт*год без ПДВ;

Ц0сз – середньозважена ціна закупівлі одиниці Товару за результатами торгів на ринку «на добу наперед» за повний календарний місяць, доступна на момент кінцевого терміну подання тендерної пропозиції, в подальшому — за місяць, що передує розрахунковому, згідно з інформацією, оприлюдненою Оператором ринку електричної енергії на сайті <https://www.oree.com.ua/>, грн за 1 кВт*год без ПДВ.

2. Ціна за 1 кВт*год електричної енергії становить _____, а саме:

Ца = _____ грн за 1 кВт*год без ПДВ;

Тосп = _____ грн за 1 кВт*год без ПДВ ;

*Тоср = _____ грн за 1 кВт*год без ПДВ;

Впост = _____ грн за 1 кВт*год без ПДВ;

ПДВ – 20 %.

3. Зміна ціни за одиницю товару регламентується щомісячно шляхом укладання додаткових угод, підготовлених відповідно до пункту 1 цього Додатка зацікавленою Стороною цього Договору. Зміна ціни на ринку «на добу наперед» підтверджується інформацією з сайту Оператора ринку <https://www.oree.com.ua/>. Зміна тарифів на послуги з розподілу та передачі електричної енергії підтверджується Постачальником відповідними постановами Регулятора, що затверджені у встановленому законодавством порядку.

...».

Закупівля у постачальника універсальних послуг

Згідно з Положенням про особливості постачання електричної енергії споживачам та розрахунків між учасниками роздрібного ринку електричної енергії у період дії в Україні воєнного стану, затвердженим наказом Міністерства енергетики України 13.04.2022 № 148, споживачам гарантується постачання електричної енергії на умовах універсальної послуги у разі припинення постачання електричної енергії попереднім постачальником на ринку електричної енергії **внаслідок присвоєння постачальнику статусу «Дефолтний» або зупинення дії його ліцензії з постачання електричної енергії споживачу**. В інших випадках постачання електричної енергії тим споживачам, у яких відсутній електропостачальник, здійснює постачальник «останньої надії».

Універсальна послуга надається постачальником таких послуг виключно побутовим та малим непобутовим споживачам.

Хто такий «побутовий споживач»? Фактично це фізичні особи, тобто населення.

Хто такий малий побутовий споживач? Це споживач, який не є побутовим споживачем і купує електричну енергію для власного споживання, електроустановки якого приєднані до електричних мереж з договірною потужністю до 50 кВт.

Малі побутові споживачі мають право на закупівлю електричної енергії на умовах універсальної послуги. Проте ринок постачання електричної енергії є високо конкурентним. Тому укладання прямого договору з постачальником універсальних послуг є досить ризикованим та складно обґрунтовується. Навіть за наявності підстав, передбачених наказом Міністерства енергетики України від 13.04.2022 N 148, після укладення договору з постачальником універсальних послуг, рекомендуємо вжити заходів для укладення договору про закупівлю електричної енергії у конкурентний спосіб.

Закупівля в постачальника «останньої надії»

У разі необхідності закупівлі електричної енергії у постачальника «останньої надії» можна укласти прямий договір без використання електронної системи:

з огляду на пункт 11 Особливостей (у разі, якщо потреба в електричній енергії не перевищує 100 тис. грн);

згідно з підпунктом 5 пункту 13 Особливостей (у разі, якщо потреба в електричній енергії на рік перевищує 100 тис. грн).

При цьому замовник має врахувати, що ринок закупівлі електричної енергії є конкурентним та закупівля у постачальника «останньої надії» зазвичай більш вартісна, ніж у інших постачальників, тому рекомендуємо замовникам вжити заходів для проведення процедури закупівлі із використанням електронної системи.

Тримаймося та не забуваємо слідкувати за змінами на «енергетичному фронті», у тому числі й за допомогою розділу «[Електрична енергія](#)» на порталі [RADNUK.COM.UA](https://radnuk.com.ua).